

метоха на манастиря, сжщиятъ пише: „Гървитѣ ми ученици бѣха Стойковитѣ деца Дончо и Ламбуша и на дългій Георги Абаджия Самоводченинъ децата Николи и Кириаки.”

Това сж били децата на епитропитѣ отъ абаджийскія еснафъ въ Търново, по едно момиченце и едно момченце.

„Прекарахме зимата, пише даскаль Димитъръ, съ тѣзи ученици.

На пролѣтѣта поиска Стойко абаджи да се учи да чете свободно черковний языкъ: защото твърде малко се билъ училъ въ Кованлъка като билъ момче, и то толкози, колкото да си записва името.

И захвана отъ наустницата. Той бѣше съ мене като ученикъ и като учителъ.

Набраха са ученици около 60. Защото бѣгаха отъ греческото училище, че не ги оставяли да хортуватъ по български. Ако имаше да са накаже нѣкой ученикъ, той го наказваше: Защото азъ тогази бѣхъ около 15 години, а пъкъ ученици имаше отъ мене по-голѣми. И по това ученицитѣ казваха: даскаль Стойко бие!“¹⁾

Това е било, както казахъ, презъ 1830 — 31 год. Това училище било само отъ момчета.

Презъ 1832 год. грѣцкия владика Иларионъ Критски заставилъ гражданитѣ въ Търново да построятъ едно общо училище, а после писалъ по градоветѣ и селата отъ своята епархия, че всѣки може да изпрати детето си да се учи безплатно.

„Училището било открито презъ 1832 г., въ което билъ поставилъ за учителъ Даскаль Цончо отъ Елена, а после попъ Маринъ отъ Арбанаси.

То се изпълнило съ ученици не само отъ градоветѣ: Габрово, Елена, Тръвна, Г. Орѣховица, Лѣсковецъ, но и отъ селата, които съ жадность учили новото учение на грѣцки езикъ²⁾.

„Въ времето на митрополитъ Иларионъ Критски, пише Т. Николовъ, били организирани най-добре грѣцкитѣ училища, презъ сжщото време било открито и добре уредено грѣцко класно училище“³⁾.

Цельта на открититѣ грѣцки училища въ града ни е била да се елинизира населението. А за постигане на горната цель еднакво необходимо е било последнитѣ да се посещаватъ както отъ момчетата, така и отъ момичетата.

¹⁾ Кн. „Денословъ вѣчний“, нареденъ и издаденъ отъ Протона-тарія Х. П. Димитрія.

²⁾ В. „Велико-Търново“, год. V. бр. 19, 3. VIII. 1928 г. Кн. „Княжество България“, Г. Димитровъ, стр. 184.

³⁾ Кн. „Климентъ Търновски“, стр. 299.